

HELSETILSYNET

tilsyn med barnevern, sosial- og helsetjenestene

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

DERES REF: / YOUR REF:

19/952-1

VÅR REF: / OUR REF:

2019/1154 L ALH

DATO: / DATE:

7. juni 2019

Høringsuttalelse - Forslag til lov om offentlige organers ansvar for bruk av tolk mv. (tolkeloven)

Statens helsetilsyn viser til brev av 1. mars 2019 om høring av ovenfor nevnte lovforslag med høringsfrist 7. juni 2019.

Vi viser til vår uttalelse til NOU 2014:8 når det gjelder generelle vurderinger av tolkeproblematikken og behovet for lovregulering. Denne høringsrunden har vi avgrenset uttalelsen til forslaget til regulering av *tilsyn* og konsekvensene det vil kunne få for de tjenestoområder Statens helsetilsyn har det overordnede tilsynsansvaret for.

Generelt vil vi bemerke at det etter vår vurdering er behov for ytterligere utredningsarbeid vedrørende tilsyn med etterlevelse av tolkeloven. Nedenfor nevnes noen problemstillinger.

I høringsnotatet foreslår departementet at tilsynsansvaret legges til eksisterende statlige og kommunale sektortilsyn. Vi vil bemerke at sektortilsynene ikke dekker all offentlig virksomhet og at det med en slik løsning vil være store offentlige virksomheter som ikke vil bli underlagt tilsyn etter tolkeloven, som for eksempel den statlige delen av NAV.

I lovforslaget § 11 benyttes begrepet «sektortilsynsmyndigheter». Det er så vidt vi kjenner til en uformell samlebetegnelse uten juridisk forankring og vil være et nokså upresist hjemmelsgrunnlag å henvise til ved utøvelse av tilsyn. Det bør enten i loven eller i forskrifter til loven angis hvilke myndigheter som gis tilsynsmyndighet overfor ulike offentlige tjenester. For statlige tilsyn som utøves gjennom fylkesmannen bør også forholdet til overordnet tilsynsmyndighet på sektoren avklares. Dette aktualiseres ytterligere ved at myndigheten til å legge administrative reaksjoner overfor tolker er lagt til IMDI.

Statens helsetilsyn er enig med departementet at det ikke er hensiktsmessig å regulere bruk av tilsynsmetodikk. Dette er vurderinger og beslutninger som bør tilligge

tilsynsmyndighetene. Ut fra de svært beskjedne ressursene som er avsatt til tilsyn med ny tolkelov vil vi anta at det vil være behov for å benytte tilsynsmetoder som er mindre ressurskrevende enn systemrevisjoner.

I gjennomføringen av tilsyn med etterlevelsen av tolkeloven vil det i en del tilfeller være behov for tilgang på opplysninger som er taushetsbelagt. Fylkesmannen har som ledd i tilsyn med hhv sosiale tjenester i NAV, barneverntjenester og helse- og omsorgstjenester, rett til innsyn i opplysninger som er underlagt taushetsplikt. Disse hjemlene kan imidlertid ikke benyttes i gjennomføringen av tilsyn etter annen lovgivning. Tilgang på slike opplysninger til bruk i tilsyn etter tolkeloven må derfor ha en egen hjemmel.

I høringsnotatet er samlet ressurstilførsel til å gjennomføre tilsynet med tolkeloven i alle aktuelle offentlige virksomheter beregnet til 2 stillinger eller 1,7 millioner kroner. Etter vår vurdering står ikke dette ressursanslaget i rimelig forhold til de oppgaver som forventes løst. Tilsyn med tolketjenester, slik det beskrives i høringsnotatet, vil kreve ressurser selv om det utføres i sammenheng med andre tilsyn. Blant annet pekes det på i høringsnotatet at det vil være behov for tolkekompetanse. Dette er kompetanse som fylkesmennene ikke har pr. i dag. Dersom det skal utføres planlagte tilsyn ute i virksomhetene vil det medgå mer tid til forberedelser, forlenget oppholdstid med de økte reisekostnader det medfører og saksbehandlingsressurser til oppfølging av eventuelle lovbrudd. Videre må det forventes behov for å håndtere en del enkeltsaker. I argumentasjonen for at det bør innføres tilsyn på området pekes det på omfattende utfordringer. Det bør avspeiles på en bedre måte i vurderingen av behovet for ressurser til oppgaven.

Fylkesmennenes ressursituasjon har over flere år vært svært vanskelig og det har vært nødvendig å foreta harde prioriteringer av hvordan ressursene skal brukes innenfor sektorer Statens helsetilsyn har det overordnede tilsynsansvaret for. Hvis fylkesmannen skal pålegges en helt ny tilsynsoppgave, må det tilsynet som forventes gjennomført fullfinansieres. Med 1,7 millioner kroner fordelt på alle aktuelle statlige og kommunale tilsynsorganer er det grunn til å ha svært moderate forventninger til hvor omfattende tilsyn med etterlevelsen av den nye tolkeloven vil kunne bli.

Med hilsen

Heidi Merete Rudi
fung. direktør

Anders Haugland
juridisk direktør

Brevet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift

Saksbehandler: Anders Haugland, tlf. 21 52 99 64